

BOEKBESPREKINGEN

Prof. Dr. K. HÄUPL, Prof. Dr. W. MEYER, Prof. Dr. K. SCHUCHARD. *Die Zahn-, Mund- und Kieferheilkunde. Ein Handbuch für die zahnärztliche Praxis.* Urban & Schwarzenberg, München-Berlin 1956. D.M. 19,50 bij inschrijving of D.M. 22 per aflevering.

Aflevering XXV, behorende tot deel III, dat handelt over de algemene en speciale chirurgie van de mondholte en de kaken. De schrijvers, Prof. Dr. K. S c h u c h a r d en Dr. F. S c h ö n, bespreken in dit hoofdstuk de bestrijding en uitschakeling van de pijn en alle daarmee samenhangende vraagstukken. Op diepgaande en uitvoerige wijze worden zowel de algemene als de plaatselijke anaesthesie systematisch besproken. Zij beschrijven de toe te passen stoffen en hun werking en geven vele behandeltechnieken, verduidelijkt met uitstekend illustratiemateriaal.

L. J. A. v a n S c h i j n d e l

Prof. Dr. K. HÄUPL, Prof. Dr. W. MEYER, Prof. Dr. K. SCHUCHARD. *Die Zahn-, Mund- und Kieferheilkunde. Ein Handbuch für die zahnärztliche Praxis.* Urban & Schwarzenberg, München-Berlin 1956, D.M. 19,50 bij inschrijving of D.M. 22 per aflevering.

Aflevering XXIV (deel IV). Hierin wordt de tandheelkundige laboratorium-techniek behandeld, de technische vervaardiging dus van de door de tandarts voorgeschreven apparaten en andere werkstukken. De specifiek materiaal-kundige vraagstukken worden niet aangeroerd; zij blijven voorbehouden aan de desbetreffende hoofdstukken. Onze waardering voor deze aflevering gaat in de allereerste plaats uit naar het rijkelijke en instructieve illustratiemateriaal, waarbij ook de toepassing van kleuren in belangrijke mate tot een goede beeldvorming bijdragen. Ook de druktechnische verzorging is voorbeeldig.

De auteur, de welbekende Prof. Dr. G. M a t h é, thans te Cairo, heeft zijn werk verdeeld in een algemeen en een speciaal gedeelte. Het eerste deel houdt zich bezig met de grondbeginselen der onderscheiden technieken: de vervaardiging van verschillende soorten werkmodellen; de giettechniek voor inlays, kroon- en brugwerk en prothetische apparaten; het solderen en de toepassing van kunsthars en zo meer.

In het tweede gedeelte worden alle tandtechnische manipulaties voor een veelheid van in bijzonderheden beschreven constructies stap voor stap gevolgd. Het zou te ver voeren in details te treden. Afgezien van de steeds aanwezige individuele verschillen van inzicht mag gezegd worden, dat de tandarts met eigen techniek, zowel als zij, die gebruik maken van de diensten van zelfstandige laboratoria, hier een schat van mogelijkheden overzichtelijk bijeengebracht vinden. In het bijzonder bevat het hoofdstuk kroon- en brugwerk een uitgebreide en gedifferentieerde selectie van gevallen en hun oplossingen. Ook de partiële prothese met gebogen en gegoten ankers wordt behandeld, doch dit maakt de desbetreffende speciale literatuur niet overbodig.

L. J. A. v a n S c h i j n d e l

L. V. ILJINA-MARKOSJAN. „Zahn- und Kieferersatz bei Kindern“. Vertaald uit het Russisch door B. K e s s l e r. Johann Ambrosius Barth Verlag, Leipzig 1956, met 138 blz. en 184 illustraties. D.M. 16.40.

Dit boekje werd uit het Russisch in het Duits vertaald en geeft af en toe een ons wat vreemd aandoend inzicht van de dirigerende invloed van regeringswege op wetenschappelijke uitspraken. In 134 bladzijden, waarvan zeer vele foto's, wordt het belang bepleit en de behandelwijze besproken van de prothetische behandeling bij kinderen, waarbij speciaal de nadruk wordt gelegd op de behandeling van aangeboren of verworven defecten, daar deze „storingen in het spijsverteringsproces veroorzaken, de spraak beïnvloeden, tot anomalieën voeren van de gezichtsschedel en aanleiding geven tot een psychisch trauma bij het kind”.

De verdienste van het werkje is, dat het de aandacht vestigt op het belang om reeds het kind de nodige prothetische verzorging te geven. De wijze waarop de behandelingsmethoden zijn gegeven zijn wel uiterst summier te noemen en soms zelfs wel volkomen onvoldoende. Opvallend is dat aan de ene kant gewag wordt gemaakt van te waarderen inzichten als b.v. de relatie tussen de ontwikkeling van het kaakgewricht en het gebit, aan de andere zijde de theorie wordt verkondigd, dat „tandkronen evenals kaakpartijen een groeimogelijkheid bezitten”, zodat bij het ontbreken van antagonistische vorm kan veranderen! Dit boekje kan niet als een grote aanwinst worden beschouwd. H u t

HARNISCH, H. *Sulfonamide und Antibiotica in der Zahn-, Mund- und Kieferheilkunde; 2. völlig neu bearbeitete Auflage.* München, Carl Hanser Verlag, 1956. 109 blz., 41 foto's. 12,60 DM.

De auteur, Prof. Dr. Herbert Harnisch van de Universiteit van Marburg, behandelt in beknopte vorm de gehele problematiek van de chemotherapeutica, zoals dit trouwens in de titel is vermeld. Hij verwaarloost geen enkel probleem met hetwelk de praktisch werkende tandarts te maken zou kunnen krijgen. Zo wordt aandacht besteed aan het gebruik van antibiotica bij chirurgische behandelingen (dentitio difficilis, moeilijke extracties, het openen van de sinus maxillaris, osteomyelitis en andere complicaties), aan de therapie der gingivitiden en aan het vraagstuk der aphten.

Enkele bladzijden zijn gewijd aan de behandeling van geïnfecteerde wortelkanalen en andere aan de prophylaxe van haardinfecties. Het boek gaat zeer uitvoerig in op de gewone wetenswaardigheden met betrekking tot de chemotherapeutica en op de techniek van de diverse behandelingsmethoden benevens de daarbij toegepaste doseringsmethoden.

De laatste hoofdstukken hebben betrekking op de allergie, het resistentieprobleem en de toxiciteitskwesties bij de antibiotica. Zij eindigen met een opsomming en beschrijving der in de geneeskunde meest gebruikelijke antibiotica.

In het huidige stadium, waarin tegenstrijdige meningen ten opzichte van de theorie en therapie met betrekking tot de antibiotica met elkaar in conflict geraken, is het wel niet te vermijden, dat de referent in sommige opzichten andere opvattingen dan de schrijver van het boek huldigt. Het betreft hier in de eerste plaats het hoofdstuk over de wortelkanaalbehandeling. De auteur be-

schrijft hierin uitvoerig een op zijn kliniek ontwikkelde methode, die zonder een statistische vergelijking met andere methoden en zonder Rö-resultaten in het beste geval niet meer dan „toekomstmuziek” kan betekenen.

Van meer belang dan deze opmerkingen lijkt referent een door H a r n i s c h ondernomen prijzenswaardige poging om het probleem der inactivering van penicilline door de meeste in de tandheelkunde gebruikte materialen door middel van eigen experimenten op te helderen.

Waar, voorzover referent bekend, op het door het boek van Harnisch bestreken gebied nog weinig goede monografieën bestaan en de door hem behandelde problemen voor de praktische tandarts van steeds toenemende betekenis worden, zal dit boek zijn weg naar de lezers zeker vinden. E g y e d i

DR. H. M. R. DE HAAN en W. A. L. DEKKER: *Groot Woordenboek der Geneeskunde III*. Verschijnt in 4 delen, totaal 2240 blz. Prijs per deel f 37.50, compleet f 150.—, geb. Uitg. L. Stafleu, Leiden.

Het oordeel, dat wij over dit bijzondere werk gaven bij het verschijnen van het eerste en het tweede deel (cf. 1955 pag. 418 en 1956 pag. 327) wordt door het derde deel, dat thans is verschenen, in alle opzichten bevestigd. Een van de meest opvallende hoedanigheden is de vertaling van alle in de drie talen van het Nederlands afwijkende wetenschappelijke termen — ook omgekeerd. Steckproeven geven ook een gunstige indruk van de verzorging van de tandheelkundige inhoud, al ontbreken, naar onze smaak, helaas nog te veel bekende namen op tandheelkundig gebied tussen die van alle historische en contemporaine grote figuren op medisch, biologisch en pharmaceutisch gebied.

M a r g a d a n t

Zahnärztliches Taschen Jahrbuch 1957. Herausgegeben von Prof. Dr. Eugen Wannemacher. 573 blz. Uitgave: Richard Pflaum Verlag. München. Prijs geb. fl. 8,90. Importeurs: Meulenhoff & Co. N.V.

Van dit in speciaal klein formaat uitgegeven jaarboek is bij de jaarwisseling de vierde druk verschenen in de geijkte samenstelling van de veelzijdige inhoud. Er is wederom naar gestreefd om deze te doen beantwoorden aan de behoeften van de dagelijkse praktijk door een doeltreffend antwoord te geven op de vragen waarvoor de practicus zich in telkens wisselend aspect gesteld ziet.

Het boekje wordt ingeleid met een uitvoerig overzicht omtrent de (talrijke) tandheelkundig bruikbare geneesmiddelen, de receptuur en de meest gebruikte specialité's (Prof. Dr. O. S c h u l z, W. W a g n e r). Dan volgt een veelzijdig geïllustreerde verhandeling van Prof. Dr. H. M a t h i s over de aandoeningen van het mondslijmvlies en van Prof. Dr. H. H a r n i s c h over de tandheelkundige chirurgie, vanaf de tandextractie tot de kaakfracturen. De redacteur Prof. Dr. E. W a n n e n m a c h e r behandelt het thema van de tandheelkundige röntgenologie zomede het hoofdstuk met betrekking tot de tandbehoudkunst en dat van de parodontopathieën. Prof. Dr. E. A s c h e r wijdde zich aan de grondslagen van de kaakorthopedie en Prof. Dr. P. I s s e l aan de

afdruktechniek van de mucoseal methode en een gemodificeerde versie van de kauwafdruk volgens Spreng. Met een laatste kapittel van Dr. A. K o h l s c h m i d over maatregelen bij diverse dreigende complicaties tijdens de behandeling zijn de oorspronkelijke wetenschappelijke bijdragen opgesomd.

Hetgeen niet betekent dat ook nog niet andere belangrijke rubrieken vertegenwoordigd zijn, waardoor dit jaarboek de betiteling vademecum ten volle toekomt. Ook deze „kalender” zal zijn weg wel weer gevonden hebben.

P. H. B u i s m a n

Tandartsengids 1957. Uitgave: Ned. Maatschappij tot Bevordering der Tandheekunde, 340 blz.

In het traditionele rode omslag heeft een nieuwe uitgave van deze onmisbare vraagbaak het licht gezien. Hiermede is aan de gebruikers — want als min of meer authentieke bron van informatie ontkomt de gids niet aan geregelde raadpleging — een tot op het jongste heden bijgewerkte vraagbaak op het terrein der officiële en georganiseerde tandheekunde met haar annexen ter beschikking gesteld.

Met de samenstelling van dit voortdurend in omvang toenemende handboekje verricht het Bureau van de Maatschappij een verdienstelijk en tegelijk onmisbaar werk. Het bevat nu eenmaal de gegevens die men elders niet dan met grote moeite zou kunnen opsporen. Naast een overzicht van de voornaamste bemoeiingen van onze beroepsvereniging in al haar geledingen, biedt het informatie omtrent al hetgeen in ander verband de tandheekunde representeert, zomede omtrent officiële en andere colleges en instellingen op het terrein der volksgezondheid, die daarop betrekking hebben.

Het pièce de résistance naar omvang en praktisch gebruik wordt gevormd door de lijst van in Nederland gevestigde tandartsen, gerangschikt naar de plaats van vestiging en de alfabetische adreslijst. Dat ook de overzeese gebiedsdelen niet ontbreken zij volledigheidshave vermeld, evenals het feit, dat ook de 60 collega's in de verstrooiing over de verschillende werlddelen zoveel mogelijk in het gezichtsveld zijn verzameld.

Natuurlijk kan de geïnteresseerde de lust niet weerstaan uit het geboden materiaal enkele statistische conclusies te trekken. In ons land zijn ruim 2400 tandartsen gevestigd, in Suriname 17 waarvan slechts 2 elders dan te Paramaribo. Curaçao telt 10 praktizerenden, Aruba 4. Nieuw Guinea eveneens 4. Nederlanders oefenen voorts behalve in onderscheidene landen van Europa, praktijk uit in Canada, Californië en elders in de V.S., de Congo, Zuid-Afrika, in het nabije zowel als in het verre Oosten, Australië meegerekend. Zelfs in Zuid-Amerika (Brazilië), zo vermeldt het boekje, is er een neergestreden.

Ons land telt 21 erkende orthodontisten, 584 collega's die aan de schooltandverzorging meewerken, terwijl 164 als centrumstandartsen in 132 plaatsen een deel van hun werkkraft aan de gebitsverzorging van militairen wijden. Voorts zijn 73 „tandheekundigen” werkzaam, zomede 143 laboratoriumhouders, zijnde 1 op ongeveer 17 praktizerende tandartsen.

Het is overbodig de nieuwe uitgave van de *Tandartsengids* een veelvuldig gebruik toe te wensen; het rode boekje heeft zijn vaste plaats op menig schrijfbureau bereids gevonden.

P. H. B u i s m a n